

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΗ'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12. ἰν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρρονα: ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστη. Ἔτος καὶ εἶνε ἑτήσιας. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπὶ τῆς Λεωφ. Πανεπιστημίου 80. 4 Νοεμβρίου 1884

Ἡ ἸΔΙΩΤΙΚΗ ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

ΑΙ ΜΙΚΡΑΙ ΑΔΕΛΦΑΙ ΤΩΝ ἈΠΟΡΩΝ
(Ἐκ τῶν τοῦ Maxime Du Camp)

Ἄφιεροῦται τῷ θεραπευτηρίῳ « Ὁ Εὐαγγελισμὸς ».

Α'. ΣΑΙΝ ΣΕΡΒΑΝ.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν παραβολὴν τοῦ κόκκου συνάπewis, « ὃς ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δοῦναι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν ». Εἶνε ἡ εἰκὼν τοῦ ἰδρύματος τῶν Μικρῶν Ἀδελφῶν τῶν Ἀπόρων, τοσοῦτον κατ' ἀρχὰς ταπεινοῦ, ὥστε ἐφαίνετο ὀνοεῖ ἐξ αἰσχύνης κρυπτόμενον, λαβόντες δὲ τὰς διαστάσεις δημοσίου εὐεργετήματος. Καὶ παρήχθη μὲν ἐν χώρᾳ εἰθισμένη νὰ ἀγωνίζηται κατὰ τῶν στοιχείων καὶ πολλάκις εἰς συμφορὰς περιπεσοῦση. Ὡς δένδρον εὐλογημένον ἐβλάστησεν εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Σαῖν-Σερβάν, τὴν διδυμον ἀδελφῆν τοῦ Σαῖν-Μαλώ. Εἰς τὰς ἀκτὰς ἐκείνας ἡ θάλασσα εἶνε βαθεῖα, ὑπὸ ὑφάλων διακεκομμένη, ἐπικίνδυνος εἰς τὰς πλημμυρίδας τῆς, εἰς τὴν θάλασσα ἐπίβουλος καὶ ἀδυσλόπητος. Βλέπων τίς τὸ ἔνδυμα τῶν γυναικῶν, ἔνοοι πόσον εἶνε ἐπιφόρος! Ἡ εὐθὺς αὐτῶν, ὃ ἐπενδύτης, τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς εἶνε ἐκ μέλανος ἐρίου. Εἴτε ἐργάσιμος εἶνε ἡ ἡμέρα εἴτε ἑορτῆ, τὸ ἔνδυμα εἶνε ἔνδυμα πένθους, εἶνε ἡ περιβολὴ τοῦ θανάτου καὶ τῆς θλίψεως. Ἡ θάλασσα ἐπιβάλλει αὐτὸ κατ' ἐκάστην ποιούσα χήρας καὶ ὀρφανά, ἀναρπάζουσα τοὺς ναύτας καὶ οὐδέποτε ἀποδίδουσα αὐτούς· συντρίβουσα τὰς λέμβους καὶ διασκορπίζουσα αὐτὰς κατὰ τὰ ρεύματά τῆς. Πνίγουσα τὸν ἀρχηγὸν τῆς οικογενείας, φέρει τὰ ὄρρανα εἰς τὴν ἔνδειαν καὶ ἀγει τὸν πρεσβύτερον εἰς τὴν ἐπαίτειαν. Δίς ἐν τῷ βίῳ μου, — κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν καὶ κατὰ τὴν νεότητα — ἐπεσεκέρθη τὸ Σαῖν-Σερβάν, εἰς ἐκάστης δὲ ὁδοῦ τὴν γυνίαν εἶδον ἐπαίτην κινουῦντα τὸ κομβολόγιον καὶ ζητοῦντα ἐλεημοσύνην.

Εἶνε κοινὸς τόπος τὸ λέγειν ὅτι ἡ ἐνία γενεὰ τὴν εὐπλαγχνίαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ εὐπλαγχνία αὕτη εἶνε ἀρίστως καὶ νομίζει ὅτι ἐξετέλεσε τὸ ἑαυτῆς κλῆθρον θέτουσα κατὰ τύχην τὴν ἐλεημοσύνην τῆς εἰς τὴν χεῖρα τὴν πρὸς αὐτὴν τεινομένην. Ἡ ἔλλογος εὐπλαγχνία εἶνε σπανία, ἔνοω ἔκεινην, ἥτις εἶνε αὐστηρὰ ἀπέναντι ἑαυτῆς, ἥτις προσπαθεῖ νὰ μὴ ἀποπλανηθῆ καὶ πράγματι θέλει νὰ πράξη τὸ καλόν. Δὲν ἀρκεῖ νὰ δίδωμεν, πρέπει νὰ γινώ-

σκωμεν καὶ πῶς νὰ δίδωμεν, τοῦτο δὲ εἶνε τέχνη δύσκολος, ἡ ὅποια διὰ τῆς πράξεως ἐκμαθάνεται καὶ ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ μὴ δεχώμεθα τοὺς κρυφίως ἐπαυτοῦντας ψευδοπένητας πρὸς βλάβην τῶν ἐνδεδῶν. Πρέπει ἴσως νὰ ἐξῆσέ τις πτωχὸς διὰ τὴν ἀποκτήσῃ τὴν τέχνην τοῦ ἀγαθοεργεῖν, διὰ νὰ μάθῃ τὴν πρῶτω πραινῆται ἡ σωματικὴ ἀλγηδὼν ἡ ὀνομαζομένη ἔνδεια καὶ ἡ ἠθικὴ ἀλγηδὼν ἡ ὀνομαζομένη αἰσχύνη τοῦ ἐπαίτειν. Διὰ τοῦτο τὰ πλεῖστα βοηθητικὰ ἰδρύματα — ἔνοω ἐκεῖνα, τὰ ὅποια αὐδεμιᾶς φεῖδονται θυσίας ὅπως καταπολεμήσωσι τὴν δυστυχίαν τοῦ πλησίον — ἐθεμελιώθησαν ὑπὸ ἀνθρώπων τῶν ὀπίων ὁ βίος δὲν ὑπῆρξεν ἄμιτος ἀναισθησίας. Ἐν ἡμέρᾳ πένητες εἶνε οἱ ζητούντες νὰ ἀνακουφίσωσι τοὺς πένητας. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ἡ θέλησις, καὶ οὗτοι ὡς ὄργανα ἀπλῶς ἐνεργοῦσιν· ὅπισθεν καὶ πλησίον αὐτῶν ὅπως τοὺς διευθύνῃ χρειάζεται νοῦς, ζηλωτὴς τοῦ καλοῦ, διαγνωστικὸς καὶ εὐρίσκων ἐν ἑαυτῷ τὰ ἠθικὰ στοιχεῖα τὰ μεταδίδοντα εἰς τὴν εὐποιίαν χαρρακτικῶρα οὐδόλως ἐφήμερον.

Ἐπὶ τοιοῦτους ὅρους παρήχθη τὸ ἴδρυμα τῶν Μικρῶν Ἀδελφῶν, εὐρὸν σαυτόχρονως ψυχὴν οὕτως εἶπειν, καὶ σῶμα, ἐξ ὧν ἀποτελέσθη ὄργανισμὸς ἔχων ἔκτακτον τὴν ζωτικότητα. Δύω νεαρὰ ἐργατιδες καὶ μία πρῆν ὑπηρετρια, τῇ παρορμηθεῖ ταπεινοῦ ἐφημερίου, ἐθεμελιώσαν ἐν τῶν μεγίστων ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων. Ποιούμενος λόγον πρῶτον περὶ τῆς ὑπηρετρίας, ἐκτελῶ καθῆκον πρὸς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἥτις ἤμειψε τὴν αὐταπαρνήσιν τῆς κατὰ τὸ ὄνομάζετο Ἰωάννα Ἰουγὰν γεννηθεῖσα τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1792 ἐν Κανκάλ, πλησίον τῶν ἀπορρώγων ἀκτῶν τῶν ἐκτεινομένων μέχρι τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ. Ἡ οἰκογενεὶα τῆς ἦτο πολυάριθμος καὶ ἡ ζωὴ δύσκολος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τοῦ πολέμου καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ἐξέπλεον πρὸς εὔρεσιν ὀστρέων, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνάδου τῶν ἀττανέων προσεπάθει νὰ ἀγρεύσωσι τινὰς εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ Κουεσόν· ἐλπίανον μετὰ κόπου τὴν γῆν καὶ ἐπεχείρουον καλλιέργειάν τινα, ἣν ἀπέξηραινεν ὁ θαλάσσιος ἄνεμος. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Βρετανίας ὁ ἄρτος ἦτο σπάνιος καὶ πολλάκις εἰς τὰς καλύδας ἐτρώγον ῥίζας μόνον. Ἡ Ἰωάννα Ἰουγὰν ἦτο κόρη ὑψηλῆ, ἰσχυρῆ, ἔχουσα ἀποτόμους τὰς κινήσεις, ὀλίγον τι ἀρρενωπός. Οἱ κοχλῖαι, τοὺς ὁποίους συνέλεγε κατὰ τὴν ἄμπωτιν, ἡ κάνναβις ἣν ἐνηθε τὴν ἐσπέραν παρὰ τὴν λυχνίαν, δὲν ἤρχουν πρὸς ἀγοράν τοῦ πρῶτοντος αὐτὴν μέλανος ἄρτου. Ἀπεράσισε λοιπὸν ν' ἀποχωρισθῆ τῆς οικογενείας τῆς καὶ νὰ μισθώσῃ ἑαυτὴν ὡς ὑπηρετρίαν. Τῷ 1817, ἐν ἡλικίᾳ 25 ἐτῶν, μετέθη εἰς Σαῖν Σερβάν ἔχουσα κορῦπελα εἰς τοὺς

πόδας, μικρὸν δέμα ὑπὸ τὸν βραχίονα, κομβολόγιον ἐν τῷ θυλακίῳ καὶ τὴν καρδίαν τεθλιμμένην. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην οἱ μισθοὶ δὲν ἦσαν ὑπέρογκοι· ἐξ τρίφραγκα τὸ πάσχα καὶ οὐδὲν πλέον· οἱ μᾶλλον μεγαλόδωροι τῶν κυρίων ἔδιδον ἐνίοτε κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς ζευγος ὑποδημάτων χάριν τῆς Παρθένου. Ἡ Ἰωάννα Ἰουγῆν εὐκόλως εὔρε θείαν, ὑπηρετήσασα δὲ εἰς διαφόρους οἰκίας, ἔγεινε τέλος ὑπηρετρία γραίας δεσποινίδος, ἣτις ἠγάπα καὶ ἐδοῦθη τοὺς πτωχοὺς. Παρ' αὐτῆς ἔμαθε τὸ ἀγαθοεργεῖν. Ἡ Ἰωάννα ἤτο καλὴ ὑπηρετρία καὶ καλὴ ἐργασία, ὥστε ὅτε ἡ κυρία τῆς ἀπέθανε τῷ 1838 ἡ Ἰωάννα τὸ 46 ἡδὴ ἔτος ἄγουσα, ἐνοκίασε τὸ ὑπερῶν οἰκίσκου τινὸς ἐνὸς προαστείου τῆς μικρᾶς πόλεως Σαῖν Σερβᾶν καὶ ἐλάμβανε ἐργασίαν κατ' οἶκον ἢ εἰργάζετο ὡς ἡμερομισθία, μόλις ποριζομένη τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Εἶχε δὲ καὶ 600 φράγκα ἀποταμιευθέντα εἰς εἴκοσιν ἐτῶν ὑπηρεσίαν. Εἰς Σαῖν-Σερβᾶν οὐδὲν ὑπῆρχε φιλανθρωπικὸν κατάστημα, οὐδὲν ἄσυλον διὰ τοὺς ἀπόρους γέροντας, οἵτινες ἀπέθνησκον ἄνευ ἀρωγῆς ἐπὶ ῥυπαροῦ κραββάτου ἢ ἐκυλιντο ἐν ταῖς ἀγυῖαις καὶ γονυπετούντες εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἐκκλησίας ἐζήτουν ἐλεημοσύνην. Ὁ χειμὼν τοῦ 1839 ἐπῆλθε βάρυς, ἡ θάλασσα εἶχε καταποντίσει πολλὰ πλοῖα, ψυχὸς δὲ ἐπεκράτει καὶ πείνα δεινὴ. Γυνή τις πρεσβύτις, ἀσθενής, ἀνάπηρος, τυφλὴ ἐξ ἑκ τῆς ἐλεημοσύνης, ἦν ὑπὲρ αὐτῆς ἐζήτηί ἡ ἀδελφὴ τῆς. Ἡ ἀδελφὴ ἀπέθανε καὶ ἰτὰ ἐλέη ἔπαυσαν. Ὑπὸ πάντων ἐγκαταλειμμένη, καὶ ἐν τῷ σκότει τῆς τυφλοσύνης ἀπομεινωμένη ἢ δυστυχῆς γραία ἔφθινεν ἐξ ἀστίας ψιθυρίζουσα προσευχάς, ἀς οὐδεὶς ἤκουεν, ἐλεεινοτέρως καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωῶ καὶ ἐπὶ τῆς ἰδίας καθημένη κοπρίας. Ἡ Ἰωάννα Ἰουγῆν εἰδοποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ νεαροῦ ἐφημερίου, ἔδραμε πρὸς τὴν δυστυχῆ ὀνομαζομένην Ἄνναν Σοβαῖν, χήραν Χανῶ, μετακομίσασα δὲ αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ στήσασα τὴν κλίνην τῆς παρὰ τὴν ἰδικὴν τῆς, τῇ εἶπε· «Θά ἦσαι ἡ μήτηρ μου». Ἄλλ' ἠπατάτο, ἔπρεπε νὰ εἶπῃ· «Θά ἦμαι ἡ θυγάτηρ σου». Ἐπεριποιήθη δὲ τὴν ἀσθενή, παρέχουσα αὐτῇ τροφὴν καὶ διατηροῦσα αὐτὴν καθαρὰν. Διὰ τὴν πενίαν τῆς ἡ δαπάνη ἦτο μεγάλη, ἀλλ' ἐπορίσθη αὐτὴν διὰ τῆς βελόνης ἐργαζομένη ὥρας τινὰς τῆς νυκτός.

Ὀλίγον καιρὸν ἀροῦ παρέλαθε τὴν χήραν Χανῶ, πληροφορεῖται ὅτι ἡ Ἰσαβέλλα Κερὸν ἢ παρὰ τὸν λιμένα ἐπαιτοῦσα τοσοῦτον ἐξησθένησεν ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ πρὸς ἐπαίτητα. Ἡ Ἰσαβέλλα ἐκείνη ἦτο ὑπηρετρία, ἡ ὁποία μείνασα πλησίον τῶν κυρίων τῆς εἰς πενίαν περιπεσόντων, ὑπηρετήσεν αὐτοὺς ἀμισθὶ μέχρι τοῦ θανάτου των. Ἡ Ἰωάννα τὴν παραλαμβάνει καὶ τὴν ἐγκαθιστᾷ ἐν τῷ ὑπερῶν αὐτῆς. Αἱ τρεῖς κλῖναι ἐγγίζουσιν ἀλλήλας· ἐλλείψει χώρου, ἡ Ἰωάννα ἐργάζεται ἐπὶ τοῦ κλιμακοπέδου. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη κατάστασις δὲν εἶνε ἀνεκτὴ. Ἡ Ἰωάννα ἀναλογιζομένη ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς εἰς αὐτὸν πεποιθότας, ἐνοικιάζει οἰκίαν καὶ ἐγκαθίσταται ἐν αὐτῇ. Ἐκεῖ εἶχεν εὐρυχωρίαν μετὰ τῶν δύο ὑποτρόφων τῆς, ἀλλὰ δὲν εἶχε λάθει ὑπ' ἔψαι τὴν πενίαν, ἣτις πρὸς αὐτὴν ἰκετευτικῶς ἠτένιζεν, οὔτε τὸ πάθος, τὴν παραφορὰν τῆς εὐπορίας, τὴν καταλαμβάνουσαν τοὺς μετερχομένους αὐτὴν. Τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1841 ἔλαβε κατοχὴν τῆς

νέας κατοικίας τῆς, τὴν 1 Νοεμβρίου ἐφιλοζένοι ἤδη εἴκοσι γραίας ἀπόρους, βακενδύτους, ὑπὸ τοῦ γήρατος καταβεβλημένους ἢ καὶ κλινοπετεῖς. Καίτοι μετὰ καρτερίας ἐργαζομένη καὶ παρατείνουσα τὴν νυκτερινὴν ἐργασίαν τῆς, ἡ Ἰωάννα ἠδυνάτε νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς πάντα· τὸ ἀποταμιεῖμα αὐτῆς εἶχεν ἐξαντληθῆ, πᾶν ἀντικείμενον ἔχον ἀξίαν τινα εἶχε πωληθῆ, καὶ ὁμῶς ἔπρεπε νὰ οἰκονομηθῶσιν αἱ ἐπείγουσαι ἀνάγκαι, καθότι δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποπέμψῃ τὰ δυστυχῆ πλάσματα, τὰ ὁποῖα εἶχε παραλάβει ἢ νὰ τὰ ἀφήσῃ νὰ ἀποθάνωσι τῆς πένης. Τότε ἡ Ἰωάννα Ἰουγῆν τῇ συμβουλῇ τοῦ διευθύνοντος τὰς πράξεις τῆς ἱερέως, ἔλαβε πρωτοβουλίαν, ἧς αἱ συνέπειαι ὑπῆρξαν ἀνυπολόγιστοι. Πᾶσαι αἱ πρεσβύτιδες, τὰς ὁποίας περιέβαλπεν, ἔζων πρὸ πολλοῦ ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης. Ἀπεράσισε λοιπὸν νὰ ἐπαίτη χάριν τῶν ἐπαιτῶν τῆς· πληροφορηθεῖσα παρ' αὐτῶν τίνες ἦσαν οἱ ἐλεοῦντες συνήθως αὐτὰς ἐζήτησε πρὸς ἐρανησμόν. Μελανήν ἐνδεδυμένη ἐσθῆτα καὶ κρατοῦσα κάνιστρον, ἔκρουε τὰς θύρας ζητοῦσα ἐλεημοσύνην ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς. Τὰ ἐκαστοτε συναγόμενα ἔφερον εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου οἱ ἦττον ἀσθενεῖς συμμετεῖχον τῆς διανομῆς τῶν τροφίμων. Ἀροῦ ἔτρωγον οἱ πτωχοί, ἔτρωγε καὶ ἡ Ἰωάννα, ἐὰν ἔμενε τι. Οὐδὲν δὲ ἀπεποιεῖτο, οὔτε τὸ ξηρὸν τεμάχιον ἄρτου ἢ τυροῦ, οὔτε τὰ ἐφθαρμένα ἐνδύματ, οὔτε τὸ τετραπημένον ὑπόδημα· ἐκ πάντων ὠφελεῖτο ἐπ' ἀγαθῷ τῶν γερόντων τῆς.

Τοιαύτη πράξις δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ μεμονωμένη. Εἶτε καλόν, εἶτε κακόν, τὸ παράδειγμα εἶνε μεταδοτικόν. Ἐλεήμονες τινὲς κάτοικοι τοῦ Σαῖν-Σερβᾶν καὶ τοῦ Σαῖν-Μαλώ, συγκινηθέντες ἐκ τῆς αὐταπαρνήσεως τῆς Ἰωάννας, ἠγόρασαν συνεργανισθέντες καὶ ἐδώρησαν αὐτῇ οἰκίαν εὐρύχωρον, ἐν ἣ οἱ πρεσβύται τῆς ἦσαν ἦττον συσσωρευμένοι, ἀλλὰ συγχρόνως τῇ ἐδῆλωσαν ὅτι ἂν παρελάμβανε περισσοτέρους ἐκείνων, οὐς ἠδύνατο νὰ κατοικήσῃ καὶ νὰ θρέψῃ, ἔπραττεν αὐτὸ ἰδίως κινδύνως. Ἡ Ἰωάννα Ἰουγῆν ὑπεσχέθη νὰ εἶνε εἰς τὸ μέλλον φρονιμωτέρα, δεχθεῖσα δὲ μετὰ χαρᾶς τὴν νέαν οἰκίαν ἐγκατέστησεν ἐν αὐτῇ τὰς δώδεκα γραίας τὸν Ὀκτωβρίου τοῦ 1842. Ἄλλ' ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ εἶνε ἐπὶ τὰ καλὰ ἔργα. Μεγαλειτέρας οὔσης τῆς οἰκίας πολλαπλασιάζονται καὶ οἱ ἐνδεεῖς. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1842 ἀριθμεῖ τριάκοντα ὑποτρόφους, τὸν Νοέμβριον 1843 πενήτηκονα τὴν 31 Δεκεμβρίου 1844 ἐζήκοντα πέντε. Οἱ πρεσβύται ἔχρουσι τοῦ λοιποῦ ἄσυλον. Οὐ μόνον δὲ ἡ Ἰωάννα τούς δέχεται, ἀλλὰ τοὺς ἀναζητεῖ, τοὺς ἀνακλύπτει, καὶ μεταφέρει τοὺς μὴ δυναμένους νὰ περιπατήσωσιν. Ἡ οἰκία οἰοεὶ εὐρύνεται ἵνα στεγάσῃ τοὺς πλάνητας καὶ ἀπόρους γέροντας· «Κρούετε καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν».

Ἐν Σαῖν-Σερβᾶν ἔζη ἀρχαῖος ναυτικός, μὴ συναξιούχος, ὀνομαζόμενος Ροδόλφος Λαινὸς καὶ ἄγων τὸ 72 ἔτος. Ἐν πλήρει σχεδὸν ἀκνησίᾳ περιεβλὼν συνεπέα ἀρθρτικῶ ῥευματισμοῦ, ἀδυνατῶν δὲ νὰ πορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, κατῴκει πρὸ 18 μῶν εἰς ὑπόγειον δωματίον καὶ ἐκεῖτο ἐπὶ σσηπότος ἀγύρου, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ πέτρας καὶ ζῶν ἐκ τινων τεμχίων ἄρτου, τὰ ὁποῖα τῷ ἔρριπτον διαβαίνοντες οἱ πτωχοί. Μόνον ἐνδύμα εἶχε παλαιὸν ἰστίον λέμβου, δι' οὗ ἐκάλυπτε τὴν γυμνότητά του. Ἡ Ἰωάννα

ἔδραμε πρὸς τὴν δυστυχίαν ἐκείνην ὡς πρὸς ἀγαθὴν τινα τύχην. Ὁ ταλαίπωρος Ροδόλφος Δαινὲ ἕκαθαρίσθη, ἐνεδύθη καὶ μετενεχθεὶς ἐτέθη εἰς ἀληθὴ κλίνην, ἐσιτίσθη καὶ ἐπεπλήχθη διότι δὲν ἔκαμαν γνωστὴν τὴν ἐνδειάν του. Γυνὴ τις κακοήθης βαρυνθεῖσα νὰ κατοικήῃ μετὰ τῆς μητρὸς τῆς τῆς χήρας Κολινῆ, γράφας ἀσθενοῦς καὶ καταθλιβρωστικόμενης τὴν κνήμην ὑπὸ ἔρπητος, τὴν λαμβάνει ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τὴν ῥίπτει ἐν τῷ μέσῳ τῆς, ὁδοῦ ἀπέναντι τῆς κατοικίας τῆς Ἰωάννας. Αὕτη πικραλαμάνει τὴν δυστυχὴ καὶ τῇ λέγει: «Καλῶς ἤλθες!» Ἡμέραν τινα ἡ Ἰωάννα εἶδε κοράσιον πενταετές, τὴν Θηρεσίαν Ποϊνσά, ὄρφανὴν ῥαχητικὴν, ἣτις ἐσύρτετο πρὸς τὸ Σαιν Μαλώ κατὰ τὴν ἀμωπτιν χάριν ἐπαίτιας. «Ποῖος σὲ περιποιεῖται;—Κανείς.—Ποῦ εἶνε οἱ γονεῖς σου;—Ἀπέθανον.» Ἡ Ἰωάννα ἔλαβε τὸ κοράσιον εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς, καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ἄλλοτε συναντᾷ δύο παιδιὰ ἐκ Πενυλάρχ, τὰ ὁποῖα εἶχον δραπετεῦσαι διότι δὲν ὑπῆρχε πλέον ἄρτος ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν, πρὸ ἡμερῶν δὲ ὠδοιπόρου ἀγνοοῦντα πῶς ἐπορεύοντο. Ὅποιον εὐρημα! Τὰ ὄδηγεῖ μετὰ τῶν γερόντων τῆς δύο μικρά, πολὺ μικρά παιδιὰ τόσον ὀλίγον σπόρον κατέχουσιν!

Ὁ ἔφημέριος, ὁ δήμαρχος, τὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ Σαιν-Σερβὴν κατανοήσαντες, ὅτι τοιαυτὴ ἀνταπάρνησις ἀπταιστος καὶ ἀδιάλειπτος ἦτο ἀξία ἀμοιβῆς καὶ ἰδιαιτέρας μνείας, ἀπέστειλαν πρὸς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν ὑπόμνημα συνοδευόμενον ὑπὸ δικηολογητικῶν ἐγγράφων. Ἡ ἐπὶ τῶν βραβείων τῆς ἀρετῆς ἐπιτροπὴ προέτεινε νὰ δοθῇ εἰς τὴν Ἰωάνναν Ἰουγὰν τὸ ποσὸν 3000 φράγκων ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Μοντυόν. Ἀκούσασα τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀναφοράς, ἡ Ἀκαδημία ἐπέκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς (1845).

Ὁ ἔπαρχος τοῦ Σαιν-Μαλώ, καλέσας τὴν Ἰωάνναν Ἰουγὰν τῇ ἀπήλυθε λογιδριον καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὰς 3000 φράγκων. Τρεῖς χιλιάδες φράγκα, 600 πεντόφραγκα, οὐδέποτε ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἀποκτήσει, οὐδέποτε εἶχεν ἰδεῖ τοιοῦτον ποσόν. Καὶ ὠνευροπόλησεν ἄσυλα ἀπέραντα, ἐν οἷς ἅπαντες οἱ πτωχοὶ τῆς οἰκουμένης ἤθελον εὔρει τροφὴν καὶ κατοικίαν. Ὅπτασις τοῦ μέλλοντος, κατ' ὀλίγον πραγματοποιημένη, ἦν ἡ πτωχὴ κόρη πολλάκις εἶδε βεβαίως ὅτε μὲ τὸν ἄνεμον, μὲ τὴν βροχὴν, μὲ τὸν ἥλιον ἢ μὲ τὴν χιόνα, εἴηται ἀπὸ θύρας εἰς θύραν, οὐδέποτε ἀποκάμνουσα, οὐδὲν ὑπὲρ ἑαυτῆς αἰτούσα, ἀλλ' ἰκετεύουσα ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ ἐνίοτε δακρυρροοῦσα ὅτε ἐδιηγείτο τὰ περὶ τῶν δυστυχῶν, χάριν τῶν ὁποίων ἔτεινε τὴν χεῖρα: «Ἐν πεντόλεπτον, παρακλιῶ! Ὅπως κατορθοῦντι θαυμάτα δι' ἐνός μικροῦ πεντολέπτου ὅταν τις ἤξουρη νὰ τὸ χρησιμοποίησιν!

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀφήγησιν ἠκολούθησα κατὰ πόδας τὸ ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον πιστοποιηθὲν καὶ ἐπικυρωθὲν, ὑπεβλήθη κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1844 εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν. Τὰ ἀρηγηθέντα γεγονότα ἀποδίδονται πάντα εἰς τὴν Ἰωάνναν Ἰουγὰν, ἀλλ' ὁ μὲν δὲν ἦτο μόνη, καὶ ἰσως ἡ καρτερία αὐτῆς ἤθελε μαρανθῆ, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον εἰς ἠθικὴν ὁδηγίαν καὶ εἰς συμβουλὰς χειραγωγούσας αὐτὴν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Οὐδεμίαν ἀνθρωπίνην δύναμιν ἤθελεν ἀνθέξει εἰς τὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀναλάβει. Καίτοι βοηθημένη ὑπὸ τῶν ὑποτρόφων τῆς τῶν ἡττον ἀσθε-

νῶν καὶ διανεμούσα αὐτοῖς τὴν ἐργασίαν καὶ χρησιμοποιοῦσα τὴν ὑπολειπομένην δραστηριότητα αὐτῶν, ἤθελεν ὑποκύψει ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐὰν ἐν Σαιν-Σερβὴν δὲν ὑπεστήριζον αὐτὴν ψυχῆ φιλόανθρωποι, αἱ ὁποῖαι ἐπόθουν ὡσαύτως ν' ἀφιερῶντο σὺν εἰς τὸν Θεόν, ἀντιλαμβανόμενοι ἐκείνων, οὐς οἱ ἄνθρωποι ἐγκαταλείπουσιν. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτε κατῴκει ἐν τῷ ὑπερφῶ, γυνὴ προβεβηκυῖα, ἡ Φανσὸν Ὠδέρ, εἶχε προσκολληθῆ αὐτῇ καίτοι δὲ ἐξήκοντα ἐτῶν ἡλικίας, ἐσάρανε τὸ δωμάτιον καὶ ἐτίνασσε τὰ ἀχρύρινα στρώματα. Κεκτημένη μικρὸν τι ἀποταμίευμα καὶ ὀλίγα τινα οἰκιακὰ σκεῦη καὶ ἐνδύματα, ἐδωρήσατο αὐτὰ πάντα καὶ ἐγγυήθη τὴν Ἰωάνναν Ἰουγὰν, ὅτε αὕτη στενοχωρημένη ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς ἐμισθώσεν οἰκημα εὐρυχωρότερον. Ταῦτα εἶπον αἱ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐπίσημοι ἐκθέσεις. Ἡ ἀλήθεια, καίτοι κατ' οὐδὲν ἐλαττοῦσα τὴν ἀξίαν τῆς Ἰωάννας Ἰουγὰν, δὲν εἶνε αὕτη. Εἰς τὴν διαθήκην αὐτῆς ὑπαγορευθεῖσαν τῇ 3 Ἰουλίου 1874 ἡ Ἰωάννα ἔλεγε: «Τὰ δὲ 3000 φράγκα τοῦ βραβεῖου Μοντυόν, τὰ ὁποῖα μοι ἐδόθησαν διότι ὡς ἐρανίστρια ἤμην μᾶλλον γνωστὴ ἢ, ἐχρησιμοποίησαν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν».—Τῶντι ἡ Ἰωάννα προετάχθη ὡς οὐσα μᾶλλον γνωστὴ, τῇ ἀπέδοθη δὲ πρωτοβουλία, τὴν ὁποῖαν δὲν ἔλαβε. Καὶ ἦτο μὲν ἀγαθὴ καὶ ἐλεήμων οὐδ' ἤκουεν εἰς μάτην τὰς ἰκεσίας τῶν ἐνδεῶν, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἰκκὴ νὰ συλλαβῇ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας, τὸ ὁποῖον ἔγεινε, προϊόντος τοῦ χρόνου, τὸ ἴδρυμα τῶν Μικρῶν Ἀδελφῶν. Μετέφερον ἄληθῶς τοὺς ἀνικάνους γέροντας, πλὴν ἄλλοι ἀνεκάλυπτον καὶ κατεδείκνυσαν αὐτούς. Δύο νεανίδες φλεγόμεναι ὑπὸ τῆς ἀγαπῆς τοῦ Θεοῦ, ποθοῦσαι δὲ τὸν βίον τῶν θρησκευτικῶν σωματείων καὶ συνδεδεμέναι ἀλλήλαις διὰ τῆς ταυτότητος τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς μεγίστης εὐλαθείας, διηύθυνον πράγματι τὸ ἄσυλον, τοῦ ὁποῖου ἡ Ἰωάννα ἦτο τὸ ἐνεργὸν μέλος. Ὑπὸ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἡ μὲν ὀνομάζετο Μικρία Αὐγουστῖνα, ἡ δὲ Μαρία Θηρεσία. Τὸ κοσμικὸν ὄνομα τῆς μίας ἦτο Βιργινία Τρεδανιέλ, αὕτη ἀπέθανεν, ἀλλ' ἡ μνήμη τῆς διατηρεῖται εἰς τὰς οἰκίας, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἀνάπτυξιν τοσοῦτον συνετέλεσεν. Ἡ Μαρία Αὐγουστῖνα ὀνομάζετο καὶ ἠδύνατο ἔτι νὰ ὀνομάζηται Μαρία Αἰκατερίνη Ἰαμέτ. Εἶνε τὴν σήμερον ἐξηκοντοῦτις καὶ γενικὴ ἠγουμένη τῶν Μικρῶν Ἀδελφῶν τῶν ἀπόρων. Παρατηροῦντες τὴν εἰκόνα τῆς βλέπομεν ὅτι ἦτο εὐειδεστάτη ἡ μορφή τῆς ἔχει γλυκύτητα ἀμύθητον, ἐκπράζει δὲ μητρικὴν στοργὴν ποθοῦσαν νὰ διαχυθῇ καὶ νὰ ἐγκλωπῶθῃ πάντας τοὺς πάσχοντας. Θεωροῦντες τὴν εἰκόνα ταύτην τὴν ἀποπνεύσαν ἡρεμίαν συνάμα καὶ ἰσχύον, ἀνεμνήσθημεν ἄκοντες τῆς ἐν Ἐρέσῳ Ἀρτέμιδος, ἣτις ἐδύνατο νὰ θρέψῃ τὸν κόμρον ἅπαντα. Ὁ πρὸς τὴν ἀγαθοεργίαν ἔρω, ὅστις διέπλεγεν αὐτὴν διαλάμπει ἐν τῷ ἔργῳ, οὗ ὑπῆρξεν ἡ κυριώτερα ἐργασία. Το θαυμαστὸν ἐν τῷ βίῳ τῆς πτωχῆς ταύτης κόρης εἶναι ὅτι οὐδὲν ποτε κατέβαλε τὴν θέλησίν τῆς. Ὄριμσε πρὸς τὰς χρονίας νόσους καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν, ὡς ἄλλοι ὀρμῶσι πρὸς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὰ πλοῦτη. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς φιλανθρωπίας ἀποστολῆς τῆς, ἐνέμεινεν ἀκλόνητος εἰς τὴν ἄρρωστίαν τῆς οὐδ' ἐξέκλινε τῆς χαραχθείσης ὁδοῦ. Ἡ πίστις αὐτῆς πρὸς τὸν Θεόν, ὃν ἤθελε νὰ εὐαρεστήσῃ, δὲν ἐπέτρεπεν αὐτῇ

ένδοιασμούς ἠγάπησε τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυχεῖς, διότι ὁ Θεὸς τῆς ἐξῆσε δυστυχῆς καὶ πτωχὸς μὴ ἔχων πῶς τὴν κεφαλὴν κλίνει, διότι ἐκεῖνοι τῶν ὀπίθων ἀντελαμβάνετο τῇ ἀνεμίμνησκον τὸν Θεὸν τῆς λατρείας τῆς, διότι ἐνὶ λόγῳ εἶχε τὴν ἐνεργὸν πίστιν, δι' ἧς ἀνακουφίζονται αἱ συμφοραὶ καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὠφελεῖται.

Παρὰ τὴν Ἰωάνναν Ἰουγὰν καὶ ὑπερτέρα αὐτῆς ἡ Αἰκατερίνη Ἰαιμέτ καὶ ἡ Βιργινία Τρεδανιέλ εἰσήγαγον μοναστικὸν τρόπον τινὰ κανόνα. Ἡ ἡμέρα ἦτο διηρημένη εἰς ὥρας προσευχῆς καὶ ἐργασίας οὐδ' ἄφινε τόπον εἰς τὴν ἀργίαν. Ἡ χρῆσις ἐκάστου λεπτοῦ τῆς ὥρας ἐφαίνετο ἐκ τῶν προτέρων ὠρισμένη. Ἡ ἔξις εἶνε δύναμις τοῦτο ἀπέδειχθη εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο σωματεῖον τὸ συσταμένον ἐκ τεσσάρων πτωχῶν γυναικῶν, αἵτινες μόνην ἀρχὴν καὶ στήριγμα εἶχον τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν. Ἐνόμιζε τις ὅτι ὑπέκειντο εἰς πειθαρχίαν καὶ εἰς ἐπιβεβλημένην εὐπειθειαν. Ἐνηργούν ὡς νὰ εἶχον κύριον καὶ πράγματι εἶχον.

(Ἔπειτα συνέχεια).

(Μετάφρασις ΕΙΛΙΘΗΣ Σ. ΣΟΥΤΣΟΥ).

Ἡ ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετάφρασις Π. Γ. Φέριπου].

Συνέχεια ἴδε προηγουμ. φύλλον.

ΚΓ'

Τὸ κακὸν οὐδέποτε ἔρχεται μόνον του, λέγει ἡ παροιμία.

Εἶνε ἀληθές ὅτι κατὰ τινὰς στιγμὰς τοῦ βίου ἡμῶν τὰ συμβάντα φαίνονται συνομοσάντα, ἵνα καταδιώξωσιν ἡμᾶς ὅπου δήποτε καὶ ἂν καταφύγωμεν. Καὶ ὄντως, ἐὰν ὑπῆρχε συμβάν τι ὅπερ ἐφαίνετο ἀπρόοπτον, ἦτο βεβαίως ἡ παραλυσιὰ ἧτις προσέβαλε τὸν κύριον Βρεῶ.

Ἡ δύσμοιρος συμβία του αἰετοτε πάσχουσα ἠσθένησε ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τῆς λύπης, ὃ δὲ υἱὸς τῆς ἐλθὼν εὐρέθη μεταξύ δύο κλινῶν. Ἐν τούτοις ἡ μήτηρ ἀνέλαβεν ὀλίγον τι τῇ βοηθείᾳ τοῦ μεγάλου θάρρους αὐτῆς καὶ τῆς ἀναγκῆς, ἧτις τὴν ἠνάγκαζε νὰ καταβάλῃ ὅλην αὐτῆς τὴν δραστηριότητα ὑπὲρ τῆς ἀναρρώσεώς της.

— Τί εἶπες εἰς τὸν Ἰούλιον; ἦτο ἡ πρώτη αὐτῆς ἐρώτησις.

— Τίποτε, ἀπερίθῃ ὁ Ροβέρτος. Ἐπειδὴ δὲν εἰξευρα τί θὰ ἔλθῃ νὰ εὐρῶ ἐδῶ, ἐσυλλογίσθη ὅτι ἦτο περιττὸν νὰ τὸν ἀνησυχῆσω καὶ νὰ ταράξω τὴν ἐργασίαν του.

— Δὲν εἰξευρεὶ ὅτι ἀνεχώρησες;

— Ὁχι, εἰμποροῦμεν νὰ του μηνύσωμεν ἂν ἐδῶ, τὴν Κυριακὴν.

Τηλεγράφημα ἐστάλη πρὸς τὴν κυρίαν Ἐρμίνην, ἧτις ἀνέλαβε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ λυκεῖον νὰ εὐρῇ τὸν Ἰούλιον, καὶ νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ τὴν νέαν συμφορὰν ἧτις ἐνέσκηψεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του.

Πολύ κακὴ Κυριακὴ ἦτο ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ Ἰούλιος ἔμαθε τὴν λυπηρὰν εἰδήσιν. Μάτην ὑπεκρίνετο γενναϊότητα συνδιαλεγόμενος μεγάλη τῇ φωνῇ, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ του οἱ ἐρυθροὶ διέψευδον τὴν ἀταραξίαν καὶ τὸ θάρρος του, κατὰ πᾶσαν δὲ στιγμὴν ἐξηφανίζετο ἀνευ ἀποχωρῶντος λόγου καὶ ἐπανήρχετο ἔχων τὰς παρειὰς κακῶς ἐσπογγισμένας, ἐξ ὧν ἐφαίνετο προδήλοτατα ὅτι εἶχε κλαύσῃ. Καὶ ἡ Μαρκέλλα ἦτο καταπεπληγμένη, διότι, παιδιόθεν οὕσα ἑστερημένη πάσης παιδικῆς εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς, ἐθεώρει τὴν οἰκογένειαν πράγμα τι ἱερὸν, ἀπαραβίαστον, ἀπρόσβλητον ὑπὸ οἷας δήποτε δυστυχίας. Πολύ καλά ἠδύναντο τὰ ἀπολωλότα κοράσια νὰ ἴδωσι τὴν μητέρα των ἀποθνήσκουσαν ἐπὶ ζυλίνου θρανίου ἐντὸς δημοσίου κήπου· ἀλλ' ὅμως, παιδιὰ ἔχοντα γονεῖς ἔστω καὶ μακρὰν τῶν τέκνων των εὐρισκομένους, ἔστω καὶ ἀσθενεῖς, δὲν ἦτο πρόπον νὰ εἶνε ὑποκειμένα εἰς τοιαύτας συμφορὰς καὶ ἀκαταστροφὰς!

Τοὺς στοχασμοὺς τῆς τούτους ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν κύριαν Ἐρμίνην.

— Ἀχ! ἀπεκρίθη ἐκεῖνη, ἡ τύχη δὲν εἶνε πάντοτε δικαία καὶ ἐπιεικῆς.

Καὶ παρευθὺς ἐσκέφθη περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Μαρκέλλας.

— Καίμενο παιδάκι, ὑπέλαβε, δὲν γνωρίζεις πολλὰ πράγματα τῆς ζωῆς. σκληρὸν θὰ εἶνε νὰ σε κάμω νὰ τὴν μάθῃς τόσον γρήγορα. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ζήσω ἄρκετά, διὰ νὰ σε ἐξασφαλίσω ἀπὸ πᾶσαν στέρησιν!

Ἡ κυρία Ἐρμίνη ἀπεφάσισε νὰ πορευθῇ ἀνυπερθέτως τὴν προσεχῆ Δευτέραν εἰς τοῦ συμβολαιογράφου τῆς, ἵνα διαθέσῃ τὰ καθ' ἑαυτὴν πρὸς ὄφελος τοῦ παιδίου ὅπερ σφόδρα ἠγάπα. Ἦτο ἤδη Πέμπτη καὶ δὲν ἦτό τις βία. Ἐπανελήφθη δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς κυρίας Ἐρμίνης ὁ συνήθης τακτικὸς βίος.

Τὸ Σάββατον τὸ πρῶν ὁ γραμματοκομιστὴς ἐνεχειρίσεν εἰς τὴν Τριανταφυλλιὰν δύο ἐπιστολάς, ἃς αὐτὴ ἐκόμισε πρὸς τὴν κυρίαν τῆς χωρὶς καὶ νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἐπιγραφὴν. Ἡ κυρία Ἐρμίνη ἔλαβε γνῶσιν τῆς μιᾶς, δι' ἧς ὁ Ροβέρτος ἀνῆγγελλε μικρὰν τινα βελτίωσιν τῆς υἱείας τοῦ πατρὸς του, ἔπειτα δὲ ἐτοιμαζομένη νὰ ἀποσφαγίσῃ καὶ τὴν ἑτέραν, ἐστάθη καί:

— Μὰ αὕτη εἶνε δική σου, εἶπε πρὸς τὴν Τριανταφυλλιὰν, ἧτις ἵστατο εὐσεβάστως, τὰς χεῖρας ἔχουσα ὑπὸ τὴν ποδιάν της καὶ ἀναμῆνουσα νὰ μάθῃ περὶ τῆς υἱείας τοῦ κυρίου Βρεῶ καὶ τῆς κυρίας Βρεῶ.

— Δικό μου εἶνε τὸ γράμμα; εἶπεν ἡ Τριανταφυλλιὰ ἀπιστοῦσα. Ἐ! Θεέ μου! Καὶ πῶς εἶδατε ἄλλη φορὰ νὰ μου γράψουν ἐμένα! Ἐγὼ ποτὲ δὲ λαβαίνω γράμματα ἀπὸ κανένα!

— Καὶ ὅμως δὲν ἀνομάζομαι ἐγὼ Τριαντα-